

Sygn. akt: I C 371/20

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Rafał Kubicki
Protokolant:	sekretarz sądowy Agnieszka Grandys

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2021 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W.

przeciwko T. K. i M. K.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. oddała wniosek powoda o zasądzenie kosztów procesu.

sędzia R. K.

Sygn. akt: 371/20

UZASADNIENIE

Powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. wniósł przeciwko pozwanym: T. K. i M. K. pozew o zapłatę kwoty 233.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazał, że zobowiązanie pozwanych wynika z umowy kredytu budowlanego nr (...) zawartego 24.07.2007 r. przez pozwanych z Bankiem (...) S.A. (obecnie (...) S.A.), zabezpieczonego hipoteką umowną zwykłą w kwocie 86.370,39 CHF i hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 42.185,20 CHF na nieruchomości powodów, dla której Sąd Rejonowy w B. prowadzi KW nr (...). Pozwani zaprzestali spłaty kredytu, wobec czego umowa z dniem 23.04.2013 r. została wypowiedziana. Bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który stał się podstawą wniosku egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne (toczące się również z opisanej nieruchomości) zostało umorzone. Następnie wierzyciel pierwotny, umową cesji przełał wierzycielność na powoda wraz z ustanowioną hipoteką.

Pozwani nie wnieśli odpowiedzi i nie wzięli czynnego udziału w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24.07.2007 r. Bank (...) S.A. w W. zawarł z pozwanymi umowę kredytu budowlanego w walucie wymiennej nr (...), zabezpieczonego hipoteką zwykłą w kwocie 86.370,39 CHF oraz hipoteką kaucyjną do kwoty 43.185,20 CHF na nieruchomości rolnej zabudowanej, położonej we wsi (...) dla której Sąd Rejonowy w B. prowadzi KW nr (...). Kredyt przeznaczony był na zakup nieruchomości objętej hipoteką, sfinansowanie remontu nieruchomości

i refinansowanie poniesionych nakładów. Pozwani zawarli przedmiotową umowę jako konsumenci. Pozwani zaprzestali spłaty kredytu, wobec czego to w dniu 15.04.2013 r. Bank (...) wypowiedział umowę. Następnie Bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który stał się podstawą wniosku egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne (Km(...)) zostało umorzone postanowieniem z dnia 19.09.2016 r. wobec tego, że nikt nie przystąpił do drugiej licytacji nieruchomości stanowiącej przedmiot egzekucji, a żaden z wierzycieli nie przejął jej na własność.

(**dowód:** umowa kredytu budowlanego w walucie wymiennej k. 12-18, wnioski o udzielenie kredytu k. 19-23, oświadczenie o poddaniu się egzekucji zapłaty k. 33, dyspozycja wypłaty kredytu k. 34, harmonogram spłaty kredytu i odsetek k. 35, odpis zupełny księgi wieczystej KW Nr (...) k. 37-43, wypowiedzenie umowy kredytu wraz z potwierdzeniami odbioru k. 44-49, historia spłat k. 51-53, postanowienie o nadanie sądowej klauzuli wykonalności k. 54, bankowy tytuł egzekucyjny k. 57, postanowienie o umorzeniu egzekucji k. 58)

(...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. w imieniu (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny

w dniu 23.04.2018 r. zawarł umowę przelewu wierzytelności z Bankiem (...) S.A., na podstawie której nabył wierzytelność wobec kredytobiorców, ich poręczycieli oraz następców prawnych wraz ze wszystkimi zabezpieczeniami, należnościami ubocznymi i innymi prawami. – wynikającą z umowy nr (...). Kwota zadłużenia głównego na dzień wystawienia wyciągu wynosiła należność główną: 262.191,74 zł, odsetki: 12.082,30 zł, odsetki naliczone od dnia następnego po dacie cesji do dnia wystawienia wyciągu: 3.119,27 zł, koszty wierzyciela pierwotnego: 1.011,46 zł. Reprezentacja przysługująca (...) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. wynika z wyciągu z rejestru funduszy inwestycyjnych (...)(...).

(**dowód:** zawiadomienie o przelewie k. 61, wyciąg z ksiąg rachunkowych oraz ewidencji analitycznej wierzytelności funduszu sekurytyzacyjnego k. 65, załącznik nr 1 do aneksu k. 68-70, umowa przelewu wierzytelności k. 74-103, pełnomocnictwo k. 116, wyciąg z rejestru funduszy inwestycyjnych k. 118-121, aneks nr (...) do umowy przelewu wierzytelności zawartej 23.04.2018 r. k. 174-176)

Pismem z dnia 7 maja 2018 r. powód wezwał pozwanych do spłaty długu w wysokości 277.251,09 zł w terminie do dnia 20.05.2018 r.

(**dowód:** wezwanie do zapłaty z dn. 7.05.2018 r. k. 59-60)

Sąd zważył co następuje:

Wobec bierności pozwanych Sąd może wydać wyrok zaoczny, przyjmując za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie (...), chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (art. 339 § 2 k.p.c.). Sąd obligatoryjnie wydaje wyrok zaoczny, jeżeli mimo niezłożenia odpowiedzi na pozew skierowano sprawę do rozpoznania na rozprawie, a pozwany nie stawiał się na tę rozprawę (art. 340 § 2 k.p.c.).

Strona pozwana pomimo skutecznego doręczenia pozwu (co nastąpiło w dniu 19.06.2020 r. wobec pozwanej M. K. i w dniu 7.01.2021 r. wobec pozwanego T. K. - k. 209 i 241 akt sprawy) nie złożyła odpowiedzi na pozew mimo doręczonego zobowiązania oraz pouczenia co do jego ewentualnych skutków. Żaden z pozwanych – zobowiązany do osobistego stawiennictwa – nie stawiał się na wyznaczone terminy rozprawy bez usprawiedliwienia. Pozwany, co prawda, ustanowił pełnomocnika, który 25.02.2021 r. stawiał się na rozprawie (nie doszło wówczas do odebrania ustnych stanowisk stron z uwagi na ówczesną przeszkodę

w przeprowadzeniu rozprawy) jednak pomimo zobowiązania Sądu nie złożono odpowiedzi na pozew ani także nie podjęto się obrony. Czynności o charakterze przygotowawczym, jak złożenie dokumentu pełnomocnictwa przez pełnomocnika, wniosku o odroczenie posiedzenia, o sprecyzowanie przez powoda żądania, zgłoszenie wniosku o przyznanie, o wyłączenie sędziego nie stanowią jeszcze

o udziale pozwanego w rozprawie, w związku z czym ich podjęcie nie wyklucza wydania wyroku zaocznego (wyrok SN z 21.7.1958 r., 1 CR 562/58, RPEiS 1959, z. 3, s. 346; E. W., Wyrok, s. 84; K. P., w: J. J., K. P., Kodeks, t. 2, uw. Nr 8 do art. 339, s. 554). Pozwani nie żądali przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności, nie składali także w sprawie ustnych ani pisemnych wyjaśnień, krótko mówiąc - nie zajęli stanowiska wobec żądań wysuniętych przez stronę powodową. Zatem zostały spełnione przesłanki wydania wyroku zaocznego.

W ocenie Sądu, w okolicznościach tej konkretnej sprawy milczenia pozwanych nie można jednak uznać za przyznanie twierdzeń przeciwnika (art. 230 k.p.c.) albowiem budzą one wątpliwości i jako niepełne nie pozwalają na ustalenie podstawowych faktów mających stanowić podstawę powództwa, czego nie zmienia fakt, że powód reprezentowany był przez radcę prawnego. Brak przyznania oznacza obowiązek udowodnienia, a temu powód nie sprostał.

Dla wykazania swojego żądania strona powodowa dołączyła do pozwu wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego wystawiony na podstawie art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, który w istocie miał stanowić dowód na poparcie wszystkich twierdzeń o istnieniu oraz o wysokości roszczenia. Powód ponadto, przedłożył umowę o kredyt hipoteczny będącą źródłem powstałej wierzytelności, dokumenty składające się na jej wypowiedzenia oraz odzwierciedlające przebieg postępowania egzekucyjnego, jak i dokumenty dotyczące przelewu wierzytelności i wezwanie do zapłaty.

Przedłożony wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z dn. 30.05.2018 r. (k. 65) nie może stanowić samodzielnej podstawy dochodzenia niniejszego roszczenia. Wyciągi z ksiąg funduszu sekurytyzacyjnego są dokumentami prywatnymi, które nie korzystają z przywilejów wynikających z domniemania prawdziwości i domniemania autentyczności właściwych dokumentom urzędowym, przewidzianych w szczególności w art. 252 KPC, art. 333 § 2 KPC oraz art. 485 § 1 KPC. Zakwalifikowanie wyciągu z ksiąg funduszu jako dokumentu prywatnego, a nie urzędowego, oznacza, że stanowi on wyłącznie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła stosowne oświadczenie. Dokument taki nie stanowi dowodu na skuteczność dokonanej czynności prawnej oraz nie dowodzi istnienia ani wysokości wierzytelności będącej jej przedmiotem. Kwestie te podlegają ocenie na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 KPC). Niezaprzeczenie przez pozwanego autentyczności wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu nie obliguje sądu do uznania, że wierzytelność w nim umieszczona rzeczywiście istnieje. Fakty niezaprzeczone przez drugą stronę można co najwyżej uznać za przyznane (art. 230 KPC), w następstwie czego nie muszą stanowić przedmiotu dowodu. Sąd nie ma jednak podstaw, by potraktować je jako przyznane, jeśli w świetle wszystkich okoliczności i w wyniku całej rozprawy budzą wątpliwości - art. 229 KPC (por. postanowienie SN z dn. 12.07.2018 r., sygn. akt: III CZP 9/18). Niezależnie od tego, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dn. 11.07.2011 r. (sygn. P1/10, Dz. U. z 25/07/2011 r. Nr 152, poz. 900) art. 194 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta – uznano za niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zd. pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W świetle materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu Sąd uznał, że dokument w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej nie stanowi dowodu istnienia wierzytelności po stronie funduszu w wysokości objętej żądaniem.

Za wykazane w tej kwestii można uznać, że łączyła pozwanych z Bankiem (...) S.A. umowa z dnia 24 lipca 2007 r. kredytu budowlanego, na podstawie której wierzyciel pierwotny zobowiązał się postawić do dyspozycji kredytobiorców kredyt w łącznej kwocie 86.370,39 CHF. Jak wynika z treści zawartej umowy, kredyt spłacany jest w

złotych, przy czym zmiana kursu waluty miała wpływ na wysokość salda kredytu oraz raty kapitałowo–odsetkowej (§ 4 ust. 1 umowy). Również w tej walucie (PLN) kredyt został uruchomiony.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego (brzmienie ustępu 1 w dniu zawarcia umowy i w dniu dzisiejszym jest tożsame), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Udzielanie kredytów jest jedną z czynności banków przewidzianą w prawie bankowym. Do essentialia negotii umowy kredytu należą: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (Arkadiusz Kawulski, Komentarz do prawa bankowego. Uwagi do art. 69, LEX 2013). W omawianej sprawie strony zawarły umowę, mocą której bank przekazał do dyspozycji pozwanych określoną kwotę złotych polskich stanowiących równowartość określonej w umowie ilości franków szwajcarskich. Umowa w żadnym swoim postanowieniu nie odwołuje się do tego, w jaki sposób następowało przeliczenie należnych rat spłaty, ani w jaki sposób ustalana jest kwota do wypłaty tytułem uruchomienia kredytu. Zobowiązanie kredytobiorcy polega na spłacie wykorzystanej części kredytu z odsetkami i zapłaty umówionej prowizji. W omawianej sprawie wartość kredytu wyrażona została we franku szwajcarskim, natomiast wypłata kredytu i ustalenie wysokości raty odnosiło się do złotych polskich. Bezsprzecznie mechanizm (konkretny sposób) ustalania kursu nie został opisany w żaden sposób, gdyż umowa w tym względzie milczy, zaś w sprawach nieuregulowanych w umowie odsyła do Regulaminu kredytu hipotecznego i budowlanego (§ 17 pkt. 1). Taki regulamin nie został przedłożony w toku postępowania, co czyni niemożliwym ustalenie wartości wzajemnych zobowiązań stron, a co za tym idzie określenia należnego świadczenia pozwanych (równowartości franków szwajcarskich).

W oparciu o przedłożone dokumenty stwierdzić można, że Bank zobowiązał się postawić do dyspozycji pozwanych równowartość określonej kwoty franków szwajcarskich w złotych polskich, lecz nie wiadomo, jak ma być ustalona ta równowartość (według jakiego miernika). Podobnie nie wiadomo by było, jaką kwotę powinni by byli zwrócić powodowie, która miałaby być równowartością rat określonych w (...). W konsekwencji niemożliwym jest ustalenie kwoty kredytu w walucie wykonania zobowiązania, a brak jednoznacznego określenia kwoty kredytu (czy to w postaci ściśle określonej kwoty, czy to przez ściśle i jednoznaczne określenie parametrów do jej ustalenia – np. kursu wymiany) oznaczałaby brak jednego z przedmiotowo istotnych elementów umowy kredytu wskazanych w art. 69 pr. bank. Brak jednego z takich elementów by oznaczał, że umowa jest niezgodna z art. 69 pr. bank. i tym samym sprzeczna z prawem i z tego względu nieważna (art. 58 k.c.).

Odmienne ustalenia nie sposób poczynić na podstawie informacji o nabyciu wierzytelności i wezwania do zapłaty. Brak jest nawet dowodu doręczenia czy choćby wysłania tego pisma pozwany. Podobnie nie wykazano, by doręczono pozwany zawiadomienie o przelewie wierzytelności. Kwota żądania nie znajduje oparcia ani w załączonych historiach zadłużenia ani innych tabelach spłat. Również pozew milczy w zakresie, w jaki sposób ustalono wysokość zobowiązania. Co więcej, jak wynika z uzasadnienia pozwu, dochodzona kwota stanowi jedynie część niespłaconego kapitału bez wykazania, jaka to część, za jakie okresy strona powodowa domaga się spłaty tej należności, według jakich stóp procentowych odsetki zostały naliczone, a co najważniejsze - w jaki sposób i w oparciu o jakie mierniki wartości wyliczono kwotę kapitału – co czyni niemożliwym zweryfikowanie zgłoszonego żądania.

W szczególności, że ze złożonych dokumentów wynika, że zobowiązanie pozwanych zostało wskazane w walucie (...) (por. bankowy tytuł egzekucyjny k. 57, postanowienie o nadaniu sądowej klauzuli wykonalności k. 54). Konsekwencją tego jest niemożność uznania, że powód skutecznie nabył wierzytelność w kształcie objętym pozwem, tj. takim, jaki

miałby wynikać z wypowiedzenia umowy. Okoliczność, że hipotekę oznaczono w walucie obcej wynika z wymagania przewidzianego w art. 68 zd. 2 u.k.w.h., w dawnym brzmieniu i art. 68 ust. 3 u.k.w.h. w brzmieniu obecnym, natomiast nie oznacza, że odpowiedzialność właściciela nieruchomości jest określona również w tej walucie, gdyż co innego może wynikać ze stosunku prawnego będącego podstawą ustanowienia hipoteki i kreującego walutę spłaty zobowiązania zarówno dłużnika osobistego jak i rzeczowego. Każdorazowy nabywca nieruchomości obciążonej hipoteką bankową, który odpowiada rzeczowo według zasad określonych

w umowie kredytu bankowego dla spłaty tego długu, powinien we własnym interesie zapoznać się z dokumentami stanowiącymi podstawę wpisu hipoteki, dołączonymi do księgi wieczystej i określającymi między innymi walutę spłaty zadłużenia kredytowego (SN w wyroku z 29 kwietnia 2015 r., V CSK 445/14). Przenosząc powyższe na grunt sprawy niniejszej, na podstawie przedłożonych dokumentów niemożliwe jest ustalenie zasad spłaty zadłużenia kredytowego i zweryfikowania poprawności matematycznej zgłoszonego żądania. O ile zatem powód wykazał fakt zawarcia umowy, jej wykonywania oraz wypowiedzenia, to w zakresie pozostałych okoliczności nie przedłożył dowodów wykazujących jednoznacznie kwotę powstałego na tle umowy o kredyt zadłużenia – mimo że po stronie powoda nie istniały żadne przeszkody dowodowe.

Zgodnie z ogólnymi regułami dowodowymi wynikającymi z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. na powodzie ciążył obowiązek wykazania swego roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości. W ocenie Sądu, powód nie sprostał temu obowiązkowi.

Wszystko to sprawia, że nie można było zastosować art. 230 k.p.c., ponieważ nie było w pozwie wystarczających faktów, które mogłyby być uznane za przyznane. Przeciwnie rozumowanie można by - oczywiście błędnie - sprowadzić do wniosku, że jeśli powód napisze w pozwie tylko tyle, że jest wierzycielem pozwanego na kwotę np. 1.000 zł, to w razie braku odpowiedzi pozwanego należałoby zasądzić mu to roszczenie jako przyznane.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że strona powodowa nie zadośćuczyniła spoczywającemu na niej ciężarowi dowodu i nie wykazała faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, na które powoływała się w uzasadnieniu pozwu.

Należy szczególnie podkreślić, że z wątpliwości dowodowych Sądu powód zdawał sobie sprawę już na długo przed wyrokiem – otrzymując zarządzenie z 19.05.2020 r., wzywające do uiszczenia brakującej opłaty od pozwu (pierwotnie powód żądał wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym opłata sądowa wynosi 1/4 z 5 % wartości przedmiotu sporu).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 339 §1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 340 k.p.c., art. 69 prawa bankowego, a także art. 6 k.c. Sąd oddalił powództwo, a na podstawie art. 98 k.p.c. oddalił wniosek kosztowy powoda (bo przegrał on proces).

sędzia R. K.